

Kaleskat

Suomennos julkaistu ensimmäisen kerran
Kirjallisessa kuukausilehdessä vuonna
1877, numerossa 4.

ISBN 952-5353-02-8

Jyväskylä 2000

Nikolai Gogol

Kaleskat

Osuuskunta Jyväs-Ainola

Kaleskat*

Wenäjänkielellä
kirjoittanut Nikolai Gogol

*)Yhtä kuin avovaunut, kalessi.

B:n kaupunki kävi hyvin vilkkaaksi, kun X-niminen hevosväen rykmentti majottettiin siihen; ennen sitä oli siellä ollut sanomattoman ikävä.

Sitä ennen, kun kuljit tuon pienen kaupungin kautta ja katse-
li sen vähäisiä, jollakin värin tapaisella sotkulla sivellettyjä taloja, jotka silmäilevät kadulle niin happamen happamina, niin ... mahdoton on sanoa, miltä silloin sydämmessä tuntui: ikävä semmoinen, kuin olisit talosi myönyt ja

rahat syönyt, tai sopimattomaan aikaan päästänyt kieleltäsi jonkun tuumuuden, sanalla sanoen tuntui ilkävältä. Sade oli karistanut pois talojen ulkorappauksen, ja seinät, jotka joskus maailmassa olivat olleet valkoiset, olivat nyt täplikkäät; katot olivat suuremmaksi osaksi kaisloilla katettuja, kuten tapana on etelä-Wenäjän kaupungeissa. Oli siellä ennen ollut pikuksia puistojakin, mutta ne oli pormestari, somuuden ja kauneuden nimessä, hakattanut pois. Kaduilla siellä harvaan tapaat ihmisolenon; kukon kenties huomaat joskus tepastelevan poikki kadun, pehmosen kuin höyhenpalja puolenkyynärän paksuisesti pölystä, jonka vähinkin sade muuttaa liaksi ja silloin ilmaantuu B:n kaupungin kaduille niitä lihavia elukoita, joita sikäläisellä pormestarilla on

tapana sanoa Franskalaisiksi. Ja nämäpä, päästyään miellyttäviin kylpyammeisiinsa, kärsät ojossa päästävät semmoisen röhkinän, ettei matkustajan ole muuta neuvoa kuin saada hevosensa nopeampaan juoksuun.

Muutoin onkin B:n kaupungissa vaikea tavata matkustavaisia. Peräti harvoin joku tilanomistaja, jolla on yksitoista talonpoikaa, pumpulikankaisessa nutussa, ajaa kolistaa katua myöten jonkinlaisessa kääsien ja rattaiden yhdistyksessä, kurkistaen ulos jauhosäkkien välistä ja sivallellen raudikkotammaansa, jonka perässä varsa juoksee. — Torikin näyttää murheelliselta; räätälin talo pistää torin varrelle — tuhmasti kyllä — yhden nurkkansa; sitä vastaanpäättä on jo 15 ajast'aikaa ollut tekeillä jonkinlainen kivirakennus,

jossa on kaksi ikkunaa; — kauempana seisoo aivan erillänsä muodinmukainen lautatarha; maalattu likaisen harmaaksi; sen oli porimestari rakentanut kaikkien rakennusten esimerkiksi ja esikuvaksi nuoruutensa päivinä, jolloin hänellä ei vielä ollut tapana panna maata heti päivällisen jälkeen ja juoda yöksi jonkinlaista haudetta kuivista karvamarjoista. Muualla on melkein pelkkiä risuaitoja.

Keskellä toria on pienen pieniä puotikojuja. Siellä te aina saatatte nähdä rinkula-reksun, ämmän, punainen huivi päässä, pari leiviskää saippuata, muutaman naulan karvaita manteleja, hauleja, pumpulikangasta ja kaksi puoti-poikaa, jotka aamusta iltaan ovat puodin edustalla polttopallosilla.

Semmoinen oli B:n kaupunki ennen, mutta X-nimisen hevosväenrykmentin tultua sinne, muuttui kaikki toiselle tolalle. Kadut vilkastuivat; matalain talojen ohitse nähtiin usein kulkevan jonkun solakan, töyhtölakkisen upseerin, joka meni toverinsa luokse puhumaan, ketä kaikkia oli virassa koroitettu, tai keskustelemaan parimmasta tupakasta taikka myöskin panemaan korttipeliin kääsit, joita sopi nimittää rykmentin kääseiksi, sillä rykmentin ulkopuolelle ne

eivät milloinkaan tulleet, mutta rykmentissä kiertelivät miehestä mieheen; tänään niissä ajeli majori, huomenna ne ilmautuivat kornetin talliin, ja viikon päästä niitten pyöriä jälleen voiteli majorin renki. Talojen välinen risulaipio ripustettiin täyteen sotamiesten lakkeja; jonkun portin pielessä varmaankin liehui harmaa sinelli; poikkikaduilla kohtasi sotamiehiä, joitten viikset olivat kankeat kuin saapasharjat. Ja näitä viiksiä näkyi joka paikissa: jos milloin ämmiä torille kokoontui, niin aina niitten olan yli huomasi viiksien törröttävän.

Upseerit elähdyttivät seura-elämän, vaikkei tuota seuraa sanottavaksi ollut siihen saakka ollutkaan kaupungissa: olihan siellä vaan tuomari, joka asui jonkun lukkarinlesken talossa, ja pormes-

tari, joka oli varsin ymmärtäväinen mies, mutta makasi koko pitkoisen päivän — päivällisestä iltaan ja ilta-
lasta päivälliseen. Seura kävi vielä suuremmaksi, kun prikaatinkenraalin kortteeri oli muutettu tänne. Lähiseutujen tilanomistajia, joiden olemassa olemisesta siihen saakka ei kellään ollut aavistustakaan, rupesi yhä useammin käymään kaupungissa, seurustelemassa herrain upseerien kanssa ja joskus pelaamassa vistiäkin, joka oli heillä vielä hämärässä muistissa kylvöjuttujen, rouvan ostoksien ja jänisten takana.

Mieleni on varsin paha, etten muista minkä johdosta prikaatinkenraali tuli pitäneeksi suuret päivälliset. Niitä varten pidettiin suuria puuhia: kokkien veisten kopina kenraalin kyökistä kuului vähän matkaa tulliportin ulkopuolleelekin.

Kaikki torille tuodut tavarat otettiin päivällisiä varten, niin että tuomari ja lukkarinleski saivat tyytyä pelkkiin pannukakkuihin tattarijauhoista ja ohravelliin. Kenraalin asunnon vähäinen piha oli täynnä kääsejä ja kaleskoja. Päivällisvieraina oli pelkkää miesväkeä — upseerit ja muutamia tilanomistajia lähiseuduilta.

Tilanomistajista oli huomattavin Pytagor Pytagorovitsh Tshertokutski, B:n kihlakunnan pääaristokraatteja, jolla oli tapana pitää kaikista enimmäin melua aatelisvaaleissa ja joka oli tullut pitoihin pulskassa ajopelissä. Hän oli ennen palvellut jossakin hevosen rykmentissä ja oli ollut mitä arvokkaimpia ja pulskimpia upseereja. Ainakin nähtiin häntä kaikissa pidoissa ja kokouksissa siellä, missä vaan heidän rykmenttinsä majaili. Siitä muutoin saapi tar-

kempia tietoja Tannbovan ja Simbirskin läänin neitosilta. Saattaa olla, että hän olisi tullut hyviin kirjoihin muittenkin läänien neitosten luona, jollei olisi ottanut virkaeroa erään seikan tähden, jota tavallisesti sanotaan *joutavaksi jutuksi*. Lieneekö hän antanut jollekulle korvapuustin vai itsekö saanut semmoisen, sitä en varmaan muista; summa se, että häntä pyydettiin ottamaan eronsa. Siitä hänen arvokkuutensa ei kumminkaan yhtään vähennyt: hänen frakkinsa oli yhä sotauniformun tapaan, saappaissa oli hänellä kannukset ja nenän alla viikset, sillä muutoinhan olisi joku saattanut luulla hänen palvelleen jalkaväessä, jota hän ylenkatseellisesti nimitti milloin “jalkariuduksi”, milloin “jalkurationiksi”.

Hän oli käynyt kaikilla suurilla markkinoilla, jonne Wenäjän sisälääneistä, jotka runsaasti kasvattavat mammoja ja lapsia ja lihavia tilanomistajia, mennään huvittelemaan kaksipyöräisillä ratilla ja nelipyöräisillä vaunuilla ja semmoisilla ajovärkeillä, joita ei ihminen unissakaan ole nähnyt. Hän sai aina nuuskituksi, minne milloinkin joka hevosväen rykmentti oli tullut ja läksi aina sinne tapaamaan herroja upseereja, niin nokkelan nopeasti hyppäsi heidän edessään keveistä vaunuistaan tai kääseistään ja tutustui varsin nopeasti. Viime vuonna ennen aatelisvaaleja toimitti hän aatelistolle loistavat päivälliset, jolloin ilmoitti, että hän, jos esimieheksi valitaan, on paneva aateliston ylen hyvälle kannalle. Ylipäänsä käyttäytyi hän, niinkuin maalla sanotaan,

herroiksi; nai varsin kauniin neitosen, joka toi myötäjäisinä pari sataa talonpoikaa ja muutamia tuhansia rahassa. Rahat käytettiin sillä tapaa, että heti kohta ostettiin kuusi tosiaankin erittäin hyvää hevosta, toimitettiin kullatut lukot oviin, hankittiin sitä paitsi kesytetty apina ja Franskalainen hovin vouti. Talonpoikaomaisuus — hänen omansakin, joita oli pari sataa — pantiin pantiksi lombardiin, jonkinlaisia kauppatoimia varten. Sanalla sanoen, hän oli tilanhaltija, niinkuin semmoisen tulee olla, — oikea tilanhaltija.

Paitsi häntä oli kenraalin päivällisillä muutamia muitakin tilanomistajia, mutta niistä ei ole mitään sanottavana.

Itse kenraali oli harteava, lihava mies, muutoin, upseerien puheen mukaan, kelpo päällikkö. Hän puhui varsin painavalla, paksulla bassoäänellä. Päivällinen oli erinomainen. Sammet, sterletit, parsat, metsäkanat, peltopyyt, sienet todistivat, ettei kokki sitten eilisillan ollut huulillensakaan väkevätä ottanut; neljä sotamiestä olikin koko yön veitset käsissä koputellut hänelle frikasee'ta ja laittanut gelee'tä. Summaton joukko pulloja, pitkäkaulaisia lafitipulloja ja lyhytkaulaisia madeirapulloja,

kaunis kesäinen päivä, auki avatut ikkunat, pöydällä jäätä lautasilla, hännystakkisten lakeijain kaulukset epäjärjestyksessä, risteilevä puhe, jossa ylinnä vallitsi kenraalin basso ja jota huljuteltiin sampanjalla, — kaikki niinkuin olla piti. Päivällisten jälkeen kaikki, tuntien miellyttävän painon vatsoissaan ja sytytettyään pitkävartiset piiput, menivät kuistille kahvia juomaan.

— “Nyt sopii katsoa sitä”, lausui kenraali; “olepas, veliseni, hyvä” virkkoi hän sitten adjutantilleen, sievälle nuorelle miehelle, “käskepäs tuoda tänne raudikkotamma! Saatte itse nähdä”, kenraali päästi paksun savupilven; “se ei ole nyt oikein hyvässä kunnossa; kirottu kaupunki, kun ei ole kelvollista tallia. Mutta muutoin

— puh, puh, tamma on kuta kuin-kin, puh, puh”.

— “Saanko kysyä, teidän ylhäisyytenne, puh, puh, onko se jo kauankin ollut teillä?” kysäsi Tshertokutski.

— “Ei vallan kauan, puh, puh; kaksi vuotta sitten ostin sen hevoslaitoksesta”.

— “Saitteko sen, jos sallitte kysyä, jo ajettuna, vai täälläkö suvaitsitte ajattaa sen?”

— “Puh, puh ... täällä”. Ja sen sanottuaan kenraali kokonaan katosi savuun.

Sillä välin hyppäsi tallista sotamies, kuului kavioiden kopinaa, pian ilmaantui toinen sotamies, valkoinen mekko päällä ja hirmuiset mustat viikset ylähuulella. Tämä talutti päitsistä säpsähtelevää

ja äksyä hevosta, joka niin äkkiä nosti päänsä ylös, että maahan kyykistynyt sotamies oli vähällä nousta ilmaan viiksineen päivi-neen.

— “Hiljaa, hiljaa, Agrafena Ivanovna”, lepytteli sotamies, ta-luttaen hevosta kuistille.

Tamman nimi oli Agrafena Ivanovna. Kaunis se oli ja luja, mutta samalla arka, kuin etelä-maan kaunotar; se polkasi etuja-loillaan puisen kuistin portaisiin ja pysähtyi.

Kenraali, ottaen piipun suus-taan, rupesi tyytyväisenä katsele-maan Agrafena Ivanovnaa. Itse översti astui alas ja otti tammaa turvasta. Itse majori taputti Ag-rafena Ivanovnan jalkaa; muuta-mat upseerit loksauttivat kieltään.

Tshertokutski astui myös lähemmäs hepoa tarkastelemaan. Sotamies, joka piti sitä suitsista, seiso suorana kuin seiväs ja katsoa tuijotti ihmisten silmiin, kuin olisi tahtonut karata niskaan.

— “Kelpo hevonen, oikein kelpo hevonen”, puheli Tshertokutski. “Erittäin hyvä; mutta sallikaa tiedustella, teidän ylhäisyytenne, sen astuntoa”.

— “Se astuu hyvin, mutta hiihkö lie riivannut väliskärin lurjusta: antoi tammalle jonkinlaisia pillereitä, joissa se on jo kaksi päivää päristellyt”.

— “Oikein hyvä hevonen! Mutta onko teillä, teidän ylhäisyytenne, sille sopivaa ajokalua?”

— “Ajokaluako? Ratsuhan se on”.

— “Tiedän kyllä, mutta kysyin vaan, teidän ylhäisyytenne, saadakseni tietää, onko teillä toisillekin hevosillenne sopivaa ajokalua”

— “Ajokaluja minulla tosiaankaan ei ole liikoja. Minä suoraan sanoen, olen jo kauan aikaa tahtonut saada nykyisiä kaleskoja. Kirjoitin siitä veljellenikin, joka tätä nykyä on Pietarissa, mutta enpä tiedä, lähettääkö hän niitä”.

— “Minun mielestäni, teidän ylhäisyytenne”, virkkoi översti, “paraimpia kaleskoja ovat Wienissä tehdyt”.

— “Te olette oikeassa, puh, puh!”

— “Minulla, teidän ylhäisyytenne, on erinomaiset kaleskat. Wienin työtä”.

- “Nekö, joissa tulitte tänne?”

- “Ei suinkaan, nämä ovat vaan näin omia matkojani varten, mutta ne toiset ... ihmeellisen keveät, aivan kuin höyhen, ja käykää istumaan niihin, totta toisen kerran tuntuukin aivan siltä kuin, luvalanne sanoen, heijassa mamma teitä souteleisi”.

- “Levolliset siis?”

- “Erinomaisen levolliset; tyynt, linjaalit ja kaikki tyyni aivan kuin kuvassa”.

- “Soo!”

- “Ja niin käytännölliset sitten! Se tahtoo sanoa, teidän ylhäisyytenne, minä en milloinkaan vielä ole semmoisia nähnyt. Palvellessani vielä hevosväessä, asetin niitten laatikkoihin huolehti kym-

menen putelia rommia, kaksikymmentä naulaa tupakkia, ja sitä paita si oli minulla vielä kuusi univormua, alusvaattelta ja kaksi piipunvartta, näin pitkiä, teidän ylhäisyytenne; taskuihin taas — pistä vaikka kokonainen härkä”.

- “Soo!”

- “Niistä maksoin, teidän ylhäisyytenne, neljätuhatta ruplaa”.

- “Hinnasta päättäen, mahtaa olla hyvä kapine. Itsekö ostitte?”

- “En, teidän ylhäisyytenne sen sain sattumalta. Sen oli ostanut ystäväni, erinomaisen kelpo ihminen, lapsuudesta jo olimme olleet aina yhdessä, hänen kanssaan te tulisitte pian hyväksi ystäväksi. Hänen kanssaan me olimme kuin yksi ainoa olento: mikä minun, se hänen — yks’kaikki. Käisit voitit häneltä korttipelissä. Etteköhän

suvaitsisi, teidän ylhäisyytenne, tehdä minulle kunnian ja tulla huomenna päivällisille meille? samalla näette kaleskatkin”.

— “Enpä tiedä oikein ... kuinka minä aivan yksin ... Vaan jos sallitte herrain upseerien kanssa?”

— “Niin ja herroja upseereita pyydän nöyrimmästi myöskin. Hyvät herrat! Olen pitävä suurena kunnianani, jos saan ilon nähdä teidät luonani”.

Översti, majori ja muut upseerit kiittivät kohteliaalla kumaruksella.

— “Minulla, teidän ylhäisyytenne, on aina ollut se ajatus, että jos jotakin ostaa, niin pitää ostaa hyvä; huonoa ei maksa ottaakaan.

Huomenna, kun saan kunnian nähdä teidät luonani, näytän sa-

malla yhtä ja toista, mitä olen hankkinut.”

Kenraali katsahti häneen, ja päästi paksun savupilven.

Tshertokutski oli mielissään siitä, että oli kutsunut luokseen herrat upseerit; hän jo ennakolta ajatteli mimmoisia pasteijoita ja sooseja hän teettää. Varsin iloisena katseli hän herroja upseereja, ja nämäkin olivat käyneet kahta ystävällisemmiksi, se näkyi selvästi heidän silmistään ja liikkeistään, jotka olivat puoleksi kumaruksen kaltaisia. Tshertokutskin käytös kävi vapaammaksi, ja hänen äänensä ilmoitti sulaa tyytyväisyyttä.

— “Siellä, teidän ylhäisyytenne, tutustutte emännänkin kanssa”.

— “Varsin hauskaa”, virkkoi kenraali, silitellen viiksiään.

Tshertokutski päätti viipymättä lähteä kotiansa, hyvissä ajoin varustamaan vierasten vastaanottoa; hän otti jo hattunsakin, mutta mikä ihme lie ollutkaan, — hän jäi vielä vähäksi aikaa. Sillä välin oli huoneisiin asetettu pelipöydät. Pian jakaantui koko seura nelihenkisiin ryhmiin vistiä pelaamaan.

Tuotiin kynttilöitä. Tshertokutski oli kauan aikaa epätiedossa, liittyisikö hänkin johonkin visticseuraan. Mutta kun herrat upseerit rupesivat häntä kutsumaan, niin katsoi hän seuraelämän sääntöjen mukaiseksi noudattaa kutsumusta. Hän istahti erään pöydän ääreen. Aivan hänen tietämättänsä il-

mautui hänen eteensä totilasi, jonka hän, aivan ajatuksissaan, tyhjensi heti kohta. Kahden robberin jälkeen näki hän jälleen täyden lasin edessään. Ja niin ajatuksissaan oli hän yhä, että tyhjensi senkin, sanottuaan ensin:

— “Niin, mutta aika on minun jo lähteä, onpa niinkin”.

Mutta jäipä hän seuraavaankin peliin.

Sillä välin kääntyi puhe eri osissa huoneita eri suunnille. Vistin pelaajat olivat jotensakin äänettömiä; muut, istuen sohvilla, puhelevat yhtä toista. Eräässä nurkassa ruotumestari, asetettuaan tyynyn kainalonsa alle, piippu suussa kertoi rakkausjuttujansa jotensakin vapaasti ja sujuvasti ja kiinnitti puoleensa kaikkien häntä ympäröivien huomion. Muitten muassa

seisoi siinä eräs lihava majori, jolla oli peräti lyhyet perunamukulaan muotoiset käsivarret. Tämä kuunteli erinomaisella mielihyvällä, tuon tuostakin koettaen saada kätensä leveän selkänsä taakse, saadakseen takataskusta nuuskarasiansa. Toisessa nurkassa syntyi jotenkin kiiivas väittely hevosväen opetuksesta, ja Tshertokutsi, joka jo kahdesti oli heittänyt rouvan asemesta pampun, sekaartui vähäväliä muitten puheeseen, huudattaen nurkastaan “Missä niin?” tai “Minä vuonna?” vaikkei kysymys usein kuulunut asiaankaan.

Vihdoin, muutamia minuutteja ennen illallista, lakattiin vivistä, vaikka sitä yhä edelleen jatkettiin puheessa; kaikki päät näkyivät olevan täynnä vистиä. Tshertokutsi muisti aivan selvästi voitta-

neensa paljonkin, mutta taskuunsa hän ei ollut saanut mitään, ja pöydästä noustuaan seisoi hän kauan aikaa sen ihmisen asemassa, jolta nenäliina on jäänyt kotiin. Sillä välin katettiin illallispöytä. Viineistä tietysti ei ollut puutetta, ja Tshertokutski oli useinkin aivan pakotettu täyttämään lasinsa, sillä sekä hänen oikealtaan että vasemmaltaan seisojia pulloja.

Pöydässä nousi pitkän pitkän keskustelu, vaikka se tosin oli vähän omituista laatua. Muuan översti, joka oli palvellut jo 1812 vuoden sodassa kertoi semmoisesta tappelusta, jommoista ei koskaan ole ollut, ja kerrottuaan sen ties mistä syystä, sieppasi karahvin korkin ja sysäsi sen sokerikakun sisään. Sanalla sanoen, kun vieraat rupesivat lähtemään, oli

kello jo kolme, ja kuskien täytyi ottaa muutamia herrasmiehiä syliinsä. Tshertokutski, huolimatta aristokraattisuudestaan, kaleskoissaan istuen kumarteli niin syvään ja semmoisella pään heilutuksella, että toi viiksissään kotiinsa kaksi takiaista.

Kotona makasivat kaikki. Kuski sai töin tuskin kamaripalvelijan hereille, joka saattoi herransa vieraskamarin kautta. Sieltä kompuroi Tshertokutski joten kuten sisäpiian johdolla makuuhuoneeseensa ja heittäytyi vuoteelleen. Tämä putous herätti nuoren rouvan.

Rouva katsahti mieheensä puolittain suuttuneella hymyllä, mutta nähtyään miehensä jo nukkuneen, kääntyi ja nukkui itsekin.

Nuori rouva heräsi semmoiseen aikaan, jota ei maalla sovi varhaiseksi sanoa. Muistettuaan, että mies oli tullut kotiin kellon käydessä neljättä, ei hän raaskinut herättää häntä, vaan pannen jalkaansa Pietarista tilatut sievät kengät meni pukukamariinsa. Siellä hän istahti peilin ääreen, joka kertoi hänen olevan tänään varsin kauniin. Tämä, nähtävästi mitätön, seikka saattoi nuoren rouvan istumaan kaksi tuntia tavallista kauemmin peilin ääressä. Viimein puki hän itsensä erittäin sieväksi ja läksi ulos puutarhaan. Ilma oli erinomaisen kaunis, jommoisella voi kerskata ainoastaan kesäinen päivä etelässä. Puolenpäivän aurinko paistoi koko terältä, mutta siimekkäissä lehtokujissa oli vilpas kävellä ja kukkaset, suojassa auringolta, levittelivät sulotuoksua

ympäriin. Kaunis emäntä unoh-
ti kokonaan että nyt jo oli kello
kaksitoista ja että hänen miehensä
yhä nukkui. Jo kuului hänen kor-
viinsa kahden kuskin ja eturatsurin
kuorsaaminen puutarhurin takai-
sesta tallista, jonne he olivat men-
neet päivällisunta ottamaan. Mut-
ta yhä vielä istui hän siimekkäässä
lehtokujassa, jonne maantie näkyi,
ja hajamielisenä katseli sen yksi-
näisyyttä. Vaan äkkiäpä huomasi
hän tiellä pölypilven. Tarkemmin
katsottuaan näki hän useampia
ajokaluja. Ensimmäisinä kulkivat
kahden istuttavat keveät kaleskat,
joissa istui kenraali, paksut, kiil-
tävät epoletit olkapäillä, ja hänen
vieressään översti. Heidän jäljes-
sänsä ajoivat nelipaikkaisissa vau-
nuissa majori ja kenraalin adju-
tantti sekä kaksi muuta upseeria.
Vaunuja seurasivat tunnetut ryk-

mentin kääsit, joitten isäntänä nyt oli lihava majori; kääsien perässä kolisi muuan nelisijainen bonvoyage, jossa istui neljä upseeria, viides sylissä. Viimeisinä ratsasti kolme upseeria kauniiden papurikkojen selässä.

— “Meilleköhän nyt vieraita tulee?” arveli emäntä. “Herranen aika, kääntyvätpä tosiaan pihalle!” rouva kiljasi, löi kätensä yhteen ja juoksi kukkain ja kumpujen yli suoraan miehensä vuoteen ääreen.

Mies nukkui mitä sikeintä unta.

— “Nouse, nouse! nouse pian!” huuteli rouva, nykien nukkuvaa hihasta.

— “Jaha!” äänsi Tshertokutski, venytellen, silmät yhä ummessa.

— “Nouse, kultanen, nouse! kuulethan vieraita tulee!”

— “Vieraita vai vieraita?” ja sen sanottuaan Tshertokutski ään- si vähän siihen tapaan kuin va- sikka jotain emännältään pyytäes- sään.

“Mmm ... Annas suuta västä- räksi.”

— “Nouse, kultanen taivaan tähden! Kenraali tuli ja kaikki up- seerit! Herrainen aika, sinulla on viiksissä takiainen.”

— “Kenraaliko? Vai hän tulee jo. Mutta mitäs tonttuja, miksei minua ole kukaan herättänyt? En- täs päivällinen, päivällinen? Onko kaikki niinkuin olla pitää?”

— “Mikä päivällinen?”

— “Enkö minä pyytänyt val- mistamaan päivällistä?”

— “Sinähän tulit vasta aamu-
yöstä kotia, etkä vastannut mihin-
kään kysymykseen. En tahtonut
herättää sinua, kultanen, kun kävi
säälini: et ollut saanut maata yh-
tään.” ... Viimeiset sanat rouva sa-
noi erinomaisen sulavasti, rukoi-
levalla äänellä.

Tshertokutski makasi hetki-
sen vuoteellaan, silmät pyörien
päässä, kuin ukonnuolen iskemi-
nä; sitten hän, unohtaen kaikki
säädyllisyyden vaatimukset, hyp-
päsi lattialle.

— “Minä pöllö ja pässinpää!”
huudahti hän, lyöden otsaansa.
“Päivällisille olin heidät kutsunut!
Mitäs nyt tehdä? Ovatko he kau-
kana vielä?”

— “He ovat tuossa paikassa
täällä.”

— “Pienoseni ... mene pii-

loon. Hoi, tänne joku! Sinä, tyttö retvana, mene ... no mitä sinä pelkää? heti kohta tulee upseereita, sano, ettei herraa ote kotona, sano ettei tulekaan kotiin, sano että läksi jo aamulla ... kuuletko? ja ilmoita muillekin palvelijoille sama; mene ja joudu!”

Tämän käskyn annettuaan sieppasi Tshertokutski aamunutun ja juoksi piiloon vaunuliiteriin, arvellen siellä saaneensa hyvän lymypaikan. Mutta kyyristytyänsä nurkkaan, huomasi hän, että hänet voipi sieltäkin nähdä.

“Kas tämä on parempi!” iski hänelle mieleen ja samassa pujahti hän kaleskoihin, vetäen varmemmaksi vakuudeksi vielä polstan yllensä. Sinne hän kyykistyi ja oli hiljaa kuin hiiri loukussa.

Sillä välin saapuivat vieraat pihaan.

Kenraali astui vaunuista ja puisteli pölyä päältään; hänen perässään översti, korjaillen höyhenpukuansa; sitten hyppäsi lihava majori, miekka kainalossa; sen jälkeen neljä hienoa luutnanttia ja heidän sylilapsensa kornetti; viimeisinä astuivat ratsastajat maahan.

— “Ei ole herraa kotona”, sanoi kuistille tullut lakeija.

— “Se tahtoo sanoa ... kuinka niin? Tietysti kumminkin tulee päivälliseksi?”

— “Ei suinkaan. Suvaitisivat lähteä koko päiväksi. Kenties huomenna tähän aikaan jo ovat kotona.”

— “Kas se!” sanoi kenraali

“Mitäs tämä on?”

— “Sepä oli somaa!” sanoi översti nauraen.

— “Niin, mutta mitenäs näin saattaa menetellä?” Jatko kenraali harmissaan. “Hiisi! Jollei saata ottaa vastaan, niin mitäs kutsut sitten?”

— “En tosiaankaan ymmärrä, teidän ylhäisyytenne, mitenkä näin saattaa menetellä”.

— “Mitä!?” sanoi kenraali, jolla oli tapana aina tällä sanalla lähestyä upseeria.

— “Minä sanoin, teidän ylhäisyytenne, ettei tällainen käytös ole sopiva”.

— “Se on tietty ... Jos tuli este ja muu semmoinen, niin anna edes tietää, tai älä pyydä ollenkaan”.

— “Mitäs nyt, teidän ylhäisyytenne?” virkkoi översti; “ei liene muuta kuin lähteä takaisin”.

— “Ei suinkaan tässä muu auta. Mutta kaleskat saatamme nähdä ilman isäntääkin. Niitä ei hän liene ottanut mukaansa. Hoi, sinä siellä tules tänne?”

— “Mitä suvaitsette?”

— “Oletkos tallirenki?”

— “Niin olen, teidän ylhäisyytenne”.

— “Näytäs meille uudet kaleskat, jotka herrasi äsken sai”.

— “Täällä ne ovat liiterissä”.

Kenraali ja upseerit läksivät liiteriin.

“Sallikaa, niin lykkään ne hie-
man ulommas; täällä on vähän pi-
meä”.

— “Kas niin, kas niin, piisaa jo”.

Kenraali ja upseerit kulkivat kaleskain ympäri, huolellisesti tarkastaen pyörät ja linjaalit.

— “No eihän tuossa ole mitään erinomaista” sanoi kenraali; “aivan tavalliset kaleskat”.

— “Mitättömät vankkurit”, lausui översti, “ei maksa hölyn pölyäkään”.

— “Minun mielestäni, teidän ylhäisyytenne, ne eivät ollenkaan maksa neljää tuhatta”, virkkoi nuori upseeri.

— “Mitä!?”

— “Arvelin vaan, teidän ylhäisyytenne, ettei nuo minun mielestäni maksa neljää tuhatta”.

— “Neljää? Ei ne maksa kah-
takaan, sanalla sanoen, niissä ei

ole mitään. Kenties olisi sisällä jotain erinomaista. Päästä, hyvä ystävä, polsta auki” ...

Ja upseerien silmään eteen ilmaantui Tshertokutski, aamunutussaan ja seitsemässä kippurassa.

— “Jassoo! ... täälläkö ollaankin!” sanoi kenraali kummastuen.

Ja sen sanottuaan hän peitti Tshertokutskin jälleen polstalla ja läksi herrain upseerien kanssa tiensä.

